

www.sharghdaily.com

گزارش

رهبر انقلاب اسلامی در دیدار هزاران نفر از خانواده‌های معظم شهدای اقتدار:

در مقابل جنگ نرم دشمن بی تفاوت نباشیم با همراهی مردم دشمن را به زانو درمی‌آوریم

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری: رهبر معظم انقلاب اسلامی صبح دپروز در سالروز میلاد مبارک مولی‌الموحدین حضرت علی‌بن‌ابیطالب(ع) و ششمین سالگرد شهادت سردار سلیمانی، در دیدار خانواده‌های معظم شهیدان جنگ ۱۲روزه (شهدای اقتدار)، عدالت و تقوای امیرمؤمنان را دو قله مورد نیاز کشور و واجب‌ترین خصوصیات برای اداره جامعه خواندند و با تأکید بر لزوم هوشیاری و تقویت وحدت ملی در مقابل «جنگ نرم» دشمنان، گفتند: این‌ جنگ مبتنی بر «فریب و دروغ و تهمت و شایعه» همان جنگی است که دشمنان حکومت علوی پس از شکست‌های نظامی در مقابل آن حضرت در پیش گرفتند تا مانع تحقق اهداف ایشان شوند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای سالروز میلاد امیرمؤمنان را از حیث مکان تولد -یعنی خانه خدا- و مولود آن، روزی استثنائی در تاریخ خواندند و افزودند: در میان خصوصیات بی‌نظیر ایشان، ما امروز به دو خصوصیت یعنی «عدالت و تقوا»، نیاز مبرم‌تری داریم و باید با الگو قراردادن مولای متقیان، به سوی این دو قله که حضرت امیر بر فراز آنها ایستاده، حرکت کنیم؛ البته در این مسیر، پیشرفت‌هایی داشته‌ایم اما تا جایی که باید به آن برسیم، فاصله داریم. رهبر انقلاب در تبیین روش‌های مختلفی که حضرت علی‌بن‌ابیطالب(ع) برای تحقق عدالت به کار می‌گرفتند، افزودند: آن حضرت عدالت را گاه با «مهربانی، خدمت بی‌شعربانه‌ای و خانداده‌ایم اما تا جایی که باید به آن برسیم، فاصله داریم. رهبر انقلاب در تبیین روش‌های امام علی(ع) در باب تقوا، افزودند: امیرمؤمنان گاهی تقوا را در محراب عبادت و نماز و تضرع به درگاه پروردگار تجلی می‌بخشید و فرشتگان عرش را به تحیر و رشک وامی‌داشت؛ گاه با صبر و سکوت و گذشتن از حق خود برای حفظ وحدت مسلمین و جلوگیری از بروز اختلاف آنها عملی می‌کرد و گاه، با سینه سپرکردن در صحنه‌های دشوار مانند لیل‌القیبت و غزوات پیامبر(ص). ایشان با اشاره به ضرورت پیروی آحاد مردم وبه‌خصوص مسئولان، از روش‌های تقوایی حضرت امیر- افزودند: عدالت علوی نیز واجب‌ترین و جدی‌ترین نیاز کشور است و ما امروز برخلاف شیعه در طول تاریخ، هیچ بهانه‌ای برای پیگیری نکردن و اجرائنشدن عدالت نداریم؛ چراکه حکومت «جمهوری اسلامی و نظام علوی» است. رهبر انقلاب در بیان موانع تحقق عدالت و تقوا، گفتند: گاهی ترس، گاهی تردید و ملاحظه رفاقت‌ها و گاهی ملاحظه دشمن، جلوی کار را می‌گیرد اما باید بدون ملاحظه بی مورد، به سمت توسعه عدالت و تقوا حرکت کرد. ایشان با جلب توجه ملت و مسئولان به یک نکته مهم در زندگی امیرمؤمنان گفتند: باید دقت کرد که مولای متقیان در همه درگیری‌های نظامی در دوران پیامبر و سال‌های حکومت‌شان فاتح و پیروز بود اما روش‌های مختلف دشمنان شکست‌خورده برای فریب و سست‌کردن مردم، در موارد زیادی مانع تحقق اهداف امام علی(ع) شد. رهبر انقلاب، ایجاد شایعات و استفاده از دروغ و فریب و نفوذ و روش‌های مشابه و به تعبیر امروزی، «جنگ نرم» را سیاست دشمنان مولای متقیان برای بی‌انگیزه‌کردن و ایجاد تردید در جامعه آن روز خواندند و گفتند: وقتی مردم سست شدند، تحقق اهداف ناممکن می‌شود؛ چراکه براساس سنت الهی، کار دست مردم است و به دست آنها انجام می‌شود.حضرت آیت‌الله خامنه‌ای هدف دشمن در جنگ نرم را بی‌انگیزه و ناامیدکردن مردم و ایجاد تردید در ملت برشمردند و گفتند: همچنان که در دوره امیرالمؤمنین با شایعه‌سازی و دروغ در پی بدبین‌کردن مردم بودند، امروز هم همان اقدامات عینا انجام می‌شود؛ البته ملت ایران نشان داده است که در میدان‌های سخت و هرچا که نیازمند حضور و کمک او است، محکم ایستاده و دشمن را مأیوس می‌کند. ایشان انگیزه قوی ملت ایران را عامل نگرانی بدخواهان دانستند و افزودند: یکی از ابزارهای دشمن و بعضی افراد ناپاب یا غافل در کارزار جنگ نرم، انکار داشته‌ها و توانایی‌های ملت ایران است؛ چراکه غفلت از توانایی‌های ملی، زمینه‌ساز تحقیر و تسلیم در برابر دشمن خواهد شد. ایشان ارسال سه ماهواره به فضا بر یک روز و پیشرفت‌های خیره‌گنده در بخش‌های مختلف علمی کشور ازجمله هوافضا، زیست‌فناوری، پزشکی، درمان، نانو و صنایع دفاعی و موشکی را نمونه‌هایی از کارهای بزرگ ملت و جوانان نخبه و کارآمد ایران خواندند و گفتند: دشمن و متأسفانه برخی در داخل، این پیشرفت‌های بزرگ را که در شرایط تحریم رقم خورده است، پنهان می‌کنند و به گوش مردم نمی‌رسانند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای افزودند: عاملی که موجب شد دشمن درخواست توقف جنگ کند و پس از آن نیز پیغام بدهد که نمی‌خواهیم با شما جنگ کنیم، قدرت و توانایی ملت ایران است؛ البته ما به حرف دشمن خبیث، فریبکار و دروغگو اعتمادی نداریم، ایشان با اشاره به میانگین سنی ۲۶ساله دانشمندان دخیل در پرتاب سه ماهواره اخیر، آن را نمونه‌ای از ثروت عظیم نیروی انسانی ملت ایران برشمردند و گفتند: آن وقت آیا نوه‌گویی آمریکایی وقتی راجع به ملت ایران حرف می‌زند، قدری بدگویی می‌کند و قدری فریب و وعده می‌دهد. اما خوشبختانه امروز ملت ایران و بلکه همه دنیا، ابزارها و شناخته‌اند و تشرت رسوایی آن در جهان فرو افتاده است. رهبر انقلاب، شناخت واقعی دشمن را دساتاوردی بزرگ دانستند و افزودند: مردم در جنگ ۱۲روزه خودشان واقعیت آمریکا را دیدند. حتی کسانی که راه‌حل مشکلات کشور را مذاکره با او می‌دانستند، فهمیدند که وسط مذاکره، دولت آمریکا مشغول آماده‌کردن نقشه جنگ بوده است. ایشان مراقبت در برابر جنگ نرم و شبهه‌سازی و شایعه‌سازی دشمن را ضروری خواندند و با اشاره به میلیاردها دلار هزینه برای انتشار اظهارات دروغ در داخل ایران از طریق شبکه‌های تلویزیونی و مراکز اطلاع‌رسانی، گفتند: هدف آنها ضعیف‌کردن کشور و به‌هم‌زدن اتحاد معجزه‌آفرین ملت در جنگ ۱۲روزه است. بنابراین مهم‌ترین مسئله، توجه به دشمنی دشمن و اتحاد و اتفاق درونی و به تعبیر قرآن «اَشْدَأُ عَلیَ الْکُفَّارِ رَحْمًا، یَنْهَکُم» است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در بخش دیگری از سخنان‌شان با اشاره به اجتماعات هفته گذشته بازاریان حاضران نشان کردند: بازار و بازاری جزء وفادارترین اقشار به نظام و انقلاب اسلامی هستند و ما آنها را خوب می‌شناسیم. بنابراین نمی‌توان به اسم بازار و بازاری با جمهوری اسلامی مقابله کرد. ایشان اعتراض بازاری‌ها به کاهش ارزش پول ملی را که باعث بی‌ثباتی محیط کسب‌وکار می‌شود، حرفی درست خواندند و افزودند: کاسب راست می‌گوید که با این شرایط نمی‌تواند کاسبی کند؛ این موضوع را مسئولان کشور هم قبول دارند و رئیس‌جمهور محترم و دیگر مسئولان ارشد درصدد علاج این مشکل هستند. رهبر انقلاب اسلامی افزودند: البته در این مشکل هم دست دشمن در کار است و بی‌ثباتی و بالارفتن بی‌حساب‌وکتاب قیمت ارز خارجی که باعث بلاتکلیفی کسبه می‌شود، طبیعی نیست و با تدابیر گوناگون باید جلوی آن گرفته شود که مسئولان در این زمینه مشغول تلاش هستند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تأکید بر اینکه اعتراض بازاری‌ها به این مشکل، مطلب درستی است گفتند: اما آنچه غیرقابل قبول است، ایستادن عده‌ای تحریک‌شده یا مزدور دشمن پشت بازاری‌ها و طرح شعارهای ضد اسلام و ضد ایران و جمهوری اسلامی است. ایشان با تأکید بر اینکه «اعتراض بجاست اما اعتراض غیر از اغتشاش است»، گفتند: مسئولان باید با معترض حرف بزنند، اما حرف‌زدن با اغتشاشگر فایده‌ای ندارد، بلکه باید او را سر جای خود نشاند.

عبدالرحمن فتح‌الله: ۷۲ ساعت از آغاز سال جدید میلادی نگذشت که معادلات بین‌الملل، تغییرات شگرفی را به خود دید و در سال ۲۰۲۶، فضای ژئوپلیتیک جهانی با آغاز اقدامات نظامی و دخالت مستقیم آمریکا در ونزوئلا وارد مرحله‌ای از پوست‌اندازی معنادار شد. حمله نظامی آمریکا به ونزوئلا و برکناری نیکلاس مادورو در سوم ژانویه ۲۰۲۶، مؤیدی بر «تهاجمی‌تر» شدن سیاست خارجی دولت دونالد ترامپ برای این سال است. چراکه این اقدام که در چارچوب بازتعریف حوزه نفوذ آمریکا در آمریکای لاتین انجام شد، علاوه بر ایجاد تغییرات فوری در کاراکاس، پیام واضحی به سایر دولت‌های مستقل و مخالف واشنگتن ارسال کرد؛ اینکه ایالات متحده برای حفظ منافع و نفوذ خود آماده اعمال قاطع و یک‌جانبه است. هم‌زمان، در ایران اعتراضات معیشتی که از دوشنبه هفته گذشته آغاز شد، با توییت دوم ژانویه وارد مرحله دیگری شده است. زیرا رئیس‌جمهور آمریکا ادعای حمایت از معترضان را مطرح کرد. این اقدام، در کنار تجربه ونزوئلا، می‌تواند به‌عنوان الگویی برای فشارهای منطقه‌ای آمریکا و تلاش برای افزایش تأثیرگذاری بر تحولات داخلی کشورها تلقی شود. چنین اقدامات مستقیمی، حتی اگر با بهانه و زُست‌های حقوق‌بشری توجیه شوند، می‌تواند فضای سیاسی داخلی کشورها را مشتت کند و امنیت ملی را به چالش بکشد.

آنچه طی ۲۴ ساعت گذشته در ونزوئلا به وقوع پیوست، نشان داد که اقدامات یک‌جانبه آمریکا، حتی علیه دولت‌های ضعیف‌تر، می‌تواند سرعت انتقال قدرت و تغییرات سیاسی گسترده را به همراه داشته باشد و فضای بین‌المللی را به سمت قطبی‌شدن سوق دهد. به طور خلاصه، سال ۲۰۲۶ با نشانه‌های آشکار تغییر موازنه‌های منطقه‌ای آغاز شده است. ترکیب فشارهای خارجی، اقدام مستقیم آمریکا و اعتراضات داخلی ایران، لزوم بازنگری در سیاست‌های امنیت ملی و دیپلماسی کشور را پررنگ‌تر کرده و هشدار می‌دهد که عدم آمادگی برای مدیریت هم‌زمان بحران‌های داخلی و خارجی می‌تواند تبعاتی گسترده و غیرقابل پیش‌بینی در پی داشته باشد.

یک توییت و معادلات پیش رو

پیرو آنچه گفته شد، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا جمعه ۱۲ دی در شبکه اجتماعی «تروث‌وشال» مدعی شد که «اگر ایران به معترضان مسالمت‌آمیز شلیک کند و آنها را به‌طور خشونت‌آمیز بکشد، کاری که معمولاً انجام می‌دهند، ایالات متحده به کمک آنها خواهد آمد. ما کاملاً آماده اقدام هستیم». مایک پمپئو، وزیر خارجه دولت اول ترامپ هم در یک لفاظی مدعی شده که «این بار مثل سال ۸۸ نیست و واشنگتن اعتراضات ایران را فرصتی برای اقدام می‌بیند!». البته برخلاف این ادعاها، یک مقام آمریکایی به الجزیره خبر داده که نیروهای آمریکایی هیچ دسترسی درمورد ایران دریافت نکرده‌اند و هیچ تغییری در ماهیت و نحوه استقرار نیروهای آمریکایی در خاورمیانه ایجاد نشده است. سی‌ان‌ان هم به نقل از مقامات آمریکایی گزارش داد که «در پی توییت ترامپ در مورد ایران، تغییر عمده‌ای در سطح نیروهای نظامی آمریکا در منطقه ایجاد نشده؛ هیچ اقدام مستقیمی نیز انجام نگرفته است».

با این حال نوشته کوتاه ترامپ در فضای مجازی در حمایت از معترضان کافی بود تا واکنش تند مقامات کشور را شاهد باشیم. کم‌اینکه در همین راستا مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور کشورمان، در واکنش به نوشته ترامپ در مراسم گرامیداشت سالروز شهادت سرداران مقاومت در مصلاّی تهران گفت که «با قدرت از تمام دولت‌مردان خود دفاع خواهیم کرد و تلاش خواهیم کرد. آماده هرگونه فداکاری برای انقلاب و کشورمان هستیم. دشمنان ستمگر ما را از شهادت نترسانند. با وحدت و همدلی این راه را می‌توانیم به پایان برسانیم».

محمدباقر قالیباف، رئیس‌مجلس نیز روز جمعه در واکنش به اظهارات رئیس‌جمهور آمریکا در شبکه ایکس نوشت که «فریاد شیطان بلند شد چراکه تلاش عوامل میدانی مسلح سرویس‌های جاسوسی برای تبدیل اعتراضات بحق بازاریان و اصناف و تبدیل آن به نبردهای شهری خشن و مسلح با آگاهی تاریخی ملت ایران با شکست روبه‌رو شد. همچنین رئیس‌جمهور ناتحرم آمریکا هم بداند ما با این استخار رسمی تمام مراکز و نیروهای آمریکایی در کل منطقه هدف مشروع ما در این سطح را هم مارجاجویی احتمالی خواهد بود. بدانید که ایرانیان در برابر دشمن خارجی متحد و مصمم به اقدام هستند». علی لاریجانی هم در شبکه اجتماعی ایکس واکنش نشان داد. به نوشته دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران، «با موضوع‌گیری مقامات اسرائیلی و ترامپ، پشت صحنه ماجرا روشن شد. ما مواضع کسبه معترض از دل عوامل تحریب‌گر جدا می‌دانیم و ترامپ بداند دخالت آمریکا در این مسئله داخلی برابر است با به‌هم‌ریختگی کل منطقه و هدم منافع آمریکا. مردم آمریکا بداندن ماجراجویی را ترامپ شروع کرد. مراقب سربازان خود باشند». عباس عراقچی، وزیر خارجه ایران هم در شبکه اجتماعی ایکس دست به قلم شد و نوشت: «آنهايي که در ايران تحت تأثير نوسانات گذرای نرخ ارز قرار گرفته‌اند، در چند روز گذشته به طور مسالمت‌آمیزی اعتراض کرده‌اند، همان‌طورکه حق آنهاست. جدای از آن، ما شاهد مواردی از شورش‌های خشونت‌آمیز نیز بوده‌ایم، از جمله حمله به ایستگاه پلیس و پرتاب کوکتل‌مولوتف به سمت افسران پلیس. رئیس‌جمهور ترامپ که اخیراً کاراد ملی را در داخل مرزهای ایالات متحده مستقر کرد، بهتر از همه می‌داند که حملات مجرمانه به اموال عمومی قابل تحمل نیست».

اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت امور خارجه، در واکنش توییت‌ری خود نوشت که «کافی است کارنامه طولانی اقدامات سیاست‌مداران آمریکایی برای «نجات» مردم ایران» مرور شود تا به عقق «همدلی» آمریکا با ملت ایران پی ببریم؛ از سازمان‌دهی کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ علیه دولت منتخب دکتر محمد مصدق با تأمین مالی و تجهیز اغتشاشگران، تا شلیک به هواپیمای مسافربری ایران در سال

۱۳۴۷ و کشتار زنان و کودکان بی‌گناه بر فراز خلیج فارس، تا حمایت همه‌جانبه از صدام در جنگ هشت‌ساله علیه ایرانیان، تا همدستی با رژیم اسرائیل در ترور و کشتار ایرانیان و حمله به زیرساخت‌های ایران در خرداد ۱۴۰۴، و البته تحریم‌هایی که شدیدترین تحریم‌های تاریخ نام گرفته است؛ و امروز نیز تهدید به حمله به ایران به بهانه دلسوزی برای ایرانیان با نقض فاحش مهم‌ترین اصل حقوق بین‌الملل! ایرانیان در گفت‌وگو و تعامل با یکدیگر برای حل مشکلات، اجازه هیچ‌گونه مداخله خارجی را نخواهند داد».

دستگاه دیپلماسی کشورمان نیز طی بیانیه‌ای اعلام کرد که «وزارت امور خارجه اظهارات تهدیدآمیز مقام‌های آمریکایی علیه ایران را در راستای سیاست تنش‌افزایی رژیم صهیونیستی در منطقه ارزیابی می‌کند و تأکید دارد که واکنش جمهوری اسلامی ایران به هر تعرضی، سریع، قاطع و همه‌جانبه خواهد بود. بدیهی است مسئولیت پیامدهای چنین وضعیتی که می‌تواند کل منطقه را بیش از پیش دچار بحران و بی‌ثباتی کند، به‌طور کامل بر عهده رژیم آمریکا خواهد بود». امیرسعید ابروانی، سفیر و نماینده ایران در سازمان ملل نیز در نامه‌ای به دبیرکل و رئیس شورای امنیت ضمن محکوم‌کردن اظهارات ترامپ، بر حق ذاتی ایران در دفاع از حاکمیت، تمامیت ارضی، امنیت ملی خویش و نیز حفاظت از مردم خود در برابر هرگونه مداخله خارجی تأکید کرد. در نامه ایران به شورای امنیت پیرامون اظهارات ترامپ آمده که «مایه بسی نگرانی است که این اظهارات بی‌پروایانه، در خلا ایراد نشده و تهران در این خصوص، حقوق خود را به گونه‌ای متناسب اعمال خواهد کرد».

اعلام «دستگیری و خروج» نیکلاس مادورو توسط دونالد ترامپ، به‌ویژه در شرایطی که اعتراضات معیشتی در ایران در جریان است، فراتر از یک رویداد دورست در آمریکای لاتین ارزیابی می‌شود. این اقدام نشان‌دهنده رویکرد تهاجمی و یک‌جانبه آمریکا برای حفظ حوزه نفوذ و اعمال فشار بر دولت‌های مستقل است. ترکیب این تحولات با تجربه جنگ ۱۲ روزه، فضایی از بی‌ثباتی و عدم قطعیت را ایجاد کرده که به تبع آن باید ضرورت بازنگری فوری در سیاست‌های داخلی و خارجی ایران، افزایش هوشیاری امنیتی و تحلیل دقیق تهدیدات احتمالی خارجی در جدی‌تر از هر زمان دیگری در دستور کار قرار داد. لذا پیرو مباحث مطرح شده و به‌منظور تحلیل دقیق‌تر معادلات سال ۲۰۲۶ و رخدادهای شکل‌گرفته در روزهای آغازین این سال میلادی، همچنین برای تبیین شفاف‌تر روندهای سیاست خارجی و داخلی ایران، از دیدگاه‌ها و تحلیل‌های جمعی از کارشناسان، دیپلمات‌ها، چهره‌های سیاسی، صاحب‌نظران و استادان دانشگاه بهره گرفته‌ایم که در ادامه می‌خوانید:

قاسم مجبعلی: معادلات پیچیده در سایه سقوط مادورو به موازات ادامه اعتراضات در ایران

سیاست خارجی دونالد ترامپ در آغاز سال ۲۰۲۶ با جنگ و حمله به ونزوئلا و خروج نیکلاس مادورو از قدرت آغاز شد؛ اقدامی که در چارچوب «استراتژی امنیت ملی» جدید آمریکا قابل تحلیل است. در این سنځ، ایالات متحده آمریکا، به‌ویژه حوزه کارائیب و آمریکای لاتین، را به‌عنوان «حیاط‌خلوت» خود تعریف کرده و با احیای دکترین مونرو، صراحتاً اعلام کرده است که اجازه نخواهد داد هیچ قدرت یا دولت مخالف آمریکا در این منطقه حاکم شود. از این منظر، تس‌دام حکومت مادورو بدون توافق و رضایت واشنگتن عملاً ناممکن بود و این تحول از پیش قابل پیش‌بینی به‌شمار می‌رفت. حتی می‌توان تصور کرد که سایر دولت‌های آمریکایی لاتین نیز با ناچار به تطبیق با سیاست‌های آمریکا شوند یا در معرض فشار برای تغییر قرار گیرند. در همین چارچوب، جایگاه ایران نیز باید در اولویت‌بندی جدید سیاست خارجی آمریکا دیده شود. بر اساس استراتژی امنیت ملی ترامپ، پس از آمریکا شمالی و جنوبی، حوزه پاسیفیک و مهار چین در صدر اولویت‌ها قرار دارد. اروپا در مرحله بعدی تعریف شده و حتی بحران اوکراین بیشتر به‌عنوان تهدیدی برای امنیت اروپا تلقی می‌شود تا تهدیدی مستقیم علیه آمریکا. در مورد خاورمیانه، سیاست آمریکا از دوره اوباما بر کاهش حضور مستقیم و «بومی‌سازی» امنیت منطقه استوار بوده است؛ به‌گونه‌ای که اسرائیل به‌عنوان محور اصلی، در کنار عربستان سعودی، مصر و احتمالاً ترکیه، نقش‌های کلیدی در مدیریت امنیت منطقه ایفا کنند. در این الگو، ایران به‌عنوان «مسئله» یا «درسر» تعریف شده که برای اجرای این سیاست باید یا از مسیر توافق و مذاکره مهار شود یا در صورت عدم توافق، با الگوهایی مشابه ونزوئلا تحت فشار قرار گیرد.

بحران اقتصادی ایران ریشه در تحریم‌ها دارد و رفع تحریم‌ها نیز بدون توافق با آمریکا امکان‌پذیر نیست. روند تحولات از سال ۱۳۸۳ نشان می‌دهد که قدرت چانه‌زنی و موقعیت ایران به‌تدریج تضعیف شده و اکنون کشور ن‌تنها بخشی از نفوذ منطقه‌ای خود را از دست داده، بلکه با بحران اقتصادی و اجتماعی عمیقی مواجه است. گسترش اعتراضات به لایه‌های اقتصادی و بازار، خود گواهی بر آن است که ارزیابی‌های رسمی از وضعیت داخلی و خارجی کشور، با واقعیت‌های موجود فاصله معناداری دارد.

علی بیگدلی: سقوط مادورو، رنگ خطر برای جهان است

آغاز سال ۲۰۲۶ با جنگ و مداخله مستقیم آمریکا نشان‌دهنده ورود نظام بین‌الملل به مرحله‌ای تازه از آشفتگی و دگرگونی است. وضعیت‌یکه که حتی در مقایسه با دوره پس از جنگ جهانی دوم نیز کم‌سابقه به نظر می‌رسد. نظم بین‌المللی در حال فروپاشی تدریجی است و

«شرق»، تهاجمی‌تر شدن سیاست خارجی ترامپ در آغاز سال ۲۰۲۶ را واکاوی می‌کند

نارکوتروریسم، بهانه یا استراتژی

ساده‌سازی خطرناکی در قواعد آن شکل گرفته که آثارش در خاورمیانه با شدت بیشتری بروز یافته است. در نتیجه این تحولات، موازنه قدرت در منطقه تغییر کرده و این تغییر به زیان ایران تمام شده، در حالی که همچنان از همان الگوها و بازگرانی چون ایران، روسیه و چین تبدیل شده بود و آمریکا اجازه شکل‌گیری چنین نظام جهانی وجود ندارد. حمله آمریکا به ونزوئلا، سقوط دولت مادورو و خروج او از کشور، نشان داد که ایالات متحده آمادگی دارد فراتر از قواعد متعارف بین‌المللی عمل کند. این اقدام، که با استناد به منطق تاریخی دکترین مونرو و تلقی آمریکای لاتین به‌عنوان حیاط خلوت واشنگتن انجام شد، حامل پیامی روشن برای سایر مناطق از جمله خاورمیانه است. ونزوئلا طی سال‌های گذشته به کانون نفوذ استراتژیایی رژیم صهیونیستی در منطقه ارزیابی می‌کند و تأکید دارد که واکنش کانونی را در مجاورت خود نداد. این عملیات که با اطلاعات دقیق و آماده‌سازی قبلی انجام شد، برای دولت آمریکا دستاوردی راهبردی و برای رئیس‌جمهور آن مشروعیت داخلی و بین‌المللی به همراه آورد و موجب شد تهدیدات او جدی‌تر تلقی شود. هم‌زمانی این تحولات با آغاز اعتراضات معیشتی در ایران و حمایت علنی رئیس‌جمهور آمریکا از معترضان، نشانه‌ای هشداردهنده است و این پیام را منتقل می‌کند که سناریوی ونزوئلا می‌تواند به‌عنوان یک الگو در ذهن سیاست‌گذاران آمریکایی وجود داشته باشد. اگرچه حمله مستقیم به ایران نیازمند مجوز کنگره آمریکاست، اما تجربه ونزوئلا نشان می‌دهد که امکان اقدامات پنهان با استفاده از بهانه‌های امنیتی نیز وجود دارد. در چنین شرایطی، سفر مقامات اسرائیلی به واشنگتن و تحرکات اخیر منطقه‌ای حاکی از آن است که تحولات پریسکی در پیش است. در نهایت، منطقه خاورمیانه برای آمریکا و اروپا به‌عنوان یکی از مهم‌ترین کانون‌های جذب سرمایه و کالا اهمیت دارد و از نگاه غرب، این منطقه باید عاری از تنش باشد. بدون بازنگری جدی در سیاست خارجی و انطباق آن با شرایط جدید جهانی، ادامه مسیر گذشته نته‌ها پاسخ‌گو نخواهد بود، بلکه هزینه‌های بیشتری را نیز تحمیل خواهد کرد.

مصطفی هاشمی طبا: جهان امروز دنیای زور و قدرت است

شرایط کنونی نتیجه ترکیبی از مشکلات داخلی و فشارهای خارجی است. جهان امروز دنیای زور و قدرت است. حقوق بشر، قوانین و مقررات تقریباً به حاشیه رفته و اقداماتی که آمریکا انجام می‌دهد، پسیری از این اصول را به ضحکه تبدیل کرده است. ایران علاوه بر مشکلات خارجی، با

مشکلات داخلی هم مواجه است. سیاست‌های نادرست، بی‌عدالتی و هدررفت امکانات، وضعیت کشور را پیچیده کرده است و از همه بدتر اینکه علاوه بر تحریم‌های خارجی، خودتخریبی هم داریم. ضمناً قاچاق سالانه حدود ۲۰ میلیارد دلار کالا نیز هست که هم فشار زیادی بر بازار ارز وارد می‌کند و هم دولت را از حقوق و سود بازرگانی حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان محروم می‌کند. روزانه حدود ۲۰ میلیون لیتر بنزین از کشور قاچاق می‌شود و جلوی آن گرفته نمی‌شود. بنابراین اصلاحات داخلی، راهکار اساسی است. ما به یک اصلاحات داخلی نیاز داریم تا بتوانیم مقاومت کشور، کارآمد باشیم. مصرف برویه گاز در زمستان نمونه‌ای دیگر اشتباه است که هیچ نظارت یا مقرراتی برای کنترل مصرف وجود ندارد. ضمناً اصلاح سیاست‌های داخلی ضروری است تا مردم احساس کنند منابع کشور به‌درستی مدیریت می‌شود. تدبیر مسائل خارجی و تعامل بین‌المللی تنها راه برون‌رفت از این وضعیت است. ضمناً با اصلاحات اقتصادی و مدیریت داخلی باید جلوی هدررفت منابع گرفته شود تا مردم نتوانند نفس بکشند و رضایت نسبی داشته باشند. به بسیاری از مناطق کشور، ازجمله کارخانه‌ها و نقاط سردسیر، مشکلات کمبود منابع محسوس است، اما در داخل کشور هیچ صرفه‌جویی صورت نمی‌گیرد و شرکت گاز و دولت نیز صرفاً نظاره‌گر هستند. همه این مسائل باید مورد بررسی و رسیدگی قرار گیرد.

فریدون مجلسی: ایران با ونزوئلا متفاوت است

تحولات ونزوئلا و سقوط نیکلاس مادورو حامل این پیام روشن است که منطق حاکم بر رفتار ایالات متحده در دوره جدید، مبتنی بر نمایش حداکثری قدرت و ارسال این سیگنال است که اگر طرف مقابل رفتاری غیرقابل پیش‌بینی دارد، آمریکا می‌تواند رفتاری رادیکال‌تر و بی‌پروا‌تر از آن نشان دهد. از این منظر، دستگیری مادورو نته‌ها یک اقدام سیاسی، بلکه یک پیام بازدارنده برای دیگر بازیگران محسوب می‌شود. مادورو سال‌ها مردم کشور خود را در وضعیت فشار، فقر و انسداد سیاسی نگه داشت و به همین دلیل نیز بعید است بخش بزرگی از جامعه ونزوئلا از کناررفتن او احساس تأسف عمیقی داشته باشد. اکنون باید دید جامعه‌ای که میلیون‌ها نفر از آن آواره شده و به سمت مرزا گریخته‌اند و مردمی که در داخل باقی مانده‌اند، در برابر تحولات جدید چه واکنشی نشان خواهند داد. از نگاه آمریکا، این اقدام دارای پوشش حقوقی نیز هست؛ چراکه واشنگتن، رئیس‌جمهور منتخب مخالف مادورو را که پیش‌تر به رسمیت شناخته بود، رئیس‌جمهور قانونی می‌داند و مادورو را غاصب قدرت تلقی می‌کند. به همین دلیل، احتمالاً با کسب رضایت و همراهی آن دولت جایگزین، نوعی مشروعیت حقوقی برای اقدام خود ایجاد خواهد کرد. در عین حال، بعید به نظر می‌رسد آمریکا به دنبال اشغال مستقیم ونزوئلا باشد؛ چراکه نیازی به چنین اقدامی ندارد و می‌تواند با ابزارهای سیاسی، اقتصادی و حمایتی، دولت جدید را مستقر سازد. ونزوئلا کشور با ظرفیت‌های عظیم است؛ از حیث منابع نفتی، بالقوه ثروتمندترین کشور جهان به‌شمار می‌رود و از نظر طبیعی نیز دارای یکی از غنی‌ترین و زیباترین اقلیم‌هاست.